

A legelső MAGUS írás

Bevezetés

A sokak által ismert és kedvelt, a mai napig aktív és élő, talán a legnagyobb rajongótáborral rendelkező magyar szerepjáték, a MAGUS (eredeti alakjában: Miracle Adeptia Guns Urrus Sorrate – A kalandorok krónikái) szinte a kezdetektől fogva számtalan kérdés, konfliktus alapja. Ezek egyike az az egyébként igen fontos kérdés, hogy: Mi volt előbb, a wul-madár, vagy a tojás? Kicsit pontosítom ezt a kérdést, a MAGUS története során egyre fontosabb lett annak a megválaszolása, hogy vajon a MAGUS szerepjáték, vagy a MAGUS irodalom volt először, jelent meg elsőként.

Hogy ez a kérdés miért olyan fontos – van, akinek nem –, azt most nem részletezném, mert messzire vezetne és szintén számos konfliktus alapjául szolgálhatna az okok leírása, és ez ennek a cikknek nem feladata. A kérdés jelentőségét továbbra is az adja, hogy a források vizsgálata, a – Kinek van igaza az egyes állításokban? és a – Melyik irányt kell követni? és hasonló esetekben szerintem nem mindegy a válasz. Főleg akkor nem, amikor a valaki erre hivatkozva formál jogot olyanra, amire már eredetileg sem volt neki.

Ki írta a MAGUS-t?

Egyszerű a kérdés, gondolhatnánk. De nem feltétlenül az. Mint oly sok minden, ez a mára harmincéves múltba vesző tényet illetően is sok fordítás történt. Általában az éppen nyilatkozó véleményéhez illeszkedő megközelítéssel tálták a rajongóknak. Több tévhitet is el szeretnék ezzel kapcsolatban oszlatni. Ezek egyébként ismert dolgok már, de nem kaptak elég hangsúlyt, pedig mindegyik munka, ami a korai részletek feltárásához és igazolásához vezetett, megérdemelte volna a kiemelés – én most csak annyival vagyok szerencsésebb, hogy összeszedtem és egymás mellé illeszttem a lelkes rajongók által kiásott mozaikdarabkákat.

A MAGUS-t Novák Csanád és Nyulászi Zsolt találta ki. Ezt sokan tudják, mégis van, aki teljesen félremagyarázza. A korai legendák, szóbeszédék amolyan kollektív tudásnak számító alapvetését sokáig senkinek nem kellett bizonyítani, ám megjelentek a kétkedők, eltűntek a képből szereplők, és később már nem volt olyan, aki hitelesen rászólhatott volna azokra, akik nem teljesen valós állításokkal próbálták saját jelentőségüket növelni a MAGUS háza táján.

A technika fejlődött, lett internet, és sorra jelentek meg mindenféle interjúk, MAGUS témában is. Érdekes meghallgatni például a Sygnum Code csatornán megjelent Kalandozók Hőskora sorozat *Novák Csanád – MAGUS Interjú SIE2* című részét, ahol Szeltner Zsolt – aki óriási bravúrral és hatalmas munkával kereste meg és bírta rá interjúkra a MAGUS régen, vagy korábban soha nem hallott szereplőit – kérdezi Csanádot, és többek között részletesen hallhatunk a MAGUS kialakulásáról is. Nehéz videóra pontosan hivatkozni, de a 45. percnél érdemes kutakodni annak, aki kifejezetten erre kíváncsi. Ebből megtudhatjuk, hogy a MAGUS világot ketten találták ki, Novák Csanád és Nyulászi Zsolt, észak főleg Csanád, dél főleg Nyúl gyermeke. Ugyanez derül ki egyébként a Nyulászi Zsolttal készült interjúból. Nem igaz tehát az a ferdítés, hogy jó, lehet, hogy a játékot ők fejlesztették – sokak segítségével, de mégiscsak szellemi atyaként –, na de a világ, a világ az másé. Van, aki odáig merészkedik, hogy még azt is elismeri, hogy lehet, hogy az ő ötletük volt, ám ez nem érdekes, mert hát ötlete mindenkinek lehet, de az számít, mit adtak ki, mi jelent meg először.

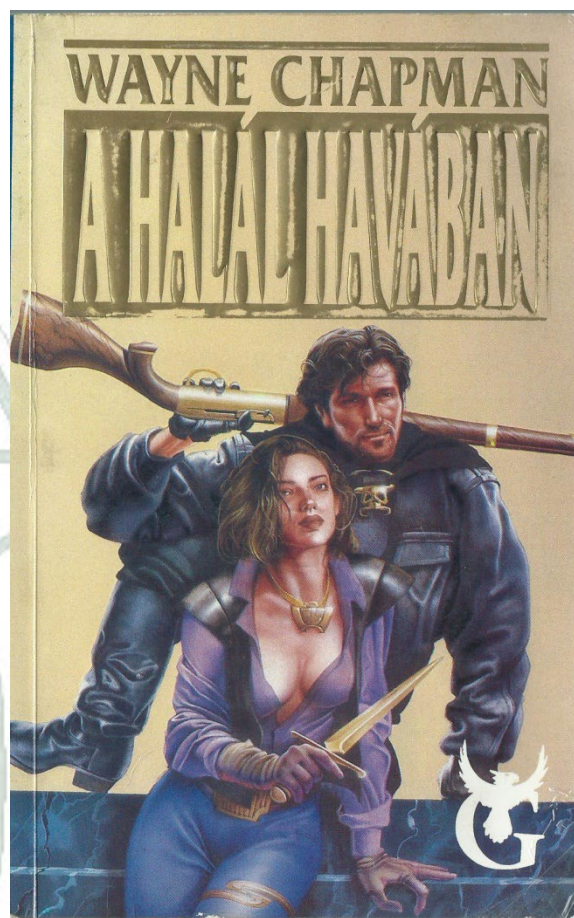
Ezen tábor fő érvét az képezi, hogy – szerintük – a MAGUS-hoz megjelent első anyag, az első kiadvány az *A halál havában* című regény, kiadás éve 1990, írója Wayne Chapman, aki ebben az időben két személy közös írói álneve volt, Novák Csanádot és Gáspár Andrászt jelentette együtt. Látni fogjuk, hogy ez nem így van. Ezzel szemben a MAGUS szerepjáték elő kiadványa – sokáig és sokak szerint – a Kézikönyv kalandozóknak és útmutató kalandmestereknek (KKUK), csak 1993-ban jelent meg. Vizsgáljuk csak meg ezt az elterjedt tévhitet.

Az „első” MAGUS kiadvány

Nem kárhoztatok senkit, aki azt gondolta, vagy gondolja, hogy az *A halál havában* című regény első kiadását 1990-ben adták ki, hiszen a könyvet kinyitva ez található az első oldalakon. Ez azonban téves.

Ennek igazolására az első igen értékes lelet az Új vénusz című magazin II/1, 1991. márciusi száma. Abban, hogy ez az alacsony példányszámban

kiadott, mára csaknem feledésbe merült nyomtatott anyag egyáltalán előkerülhetett a múlt süllyesztőjéből, óriási szerepe volt Gulandrónak, aki Amund segítségével

fáradhatatlanul és áldozatokat nem kímélve gyűjti össze a szerepjáték – főleg, de nem kizárólag – a MAGUS régi, elveszettnek hitt, alig ismert anyagait. A magazinnak az a jelentősége a témában, hogy egyrészt, először mutatja be a MAGUS-t egy négy oldalas írásban (erre még visszatérek), másrészt, a kiadványokról szóló, új könyveket bemutató fejezetében, mint hamarosan megjelenő művet mutatja be az *A halál havában*. Hogyan? Hogy lehetne hamarosan megjelenő könyv az *A halál havában* 1991 márciusában, amikor már tavaly, 1990-ben megjelent? Úgy, hogy nem akkor jelent meg. A magazint 2015-ben sikerült megtalálni, 2015.03.23.-n került fel a Kronikak.hu oldalra, és hamarosan bekerült a Kalandozok.hu gyűjteményébe is. ([Új vénusz II/1](#))

Persze itt még mondhatnánk azt, hogy

ki tudja, hiszen egyik nyomtatott anyag a másikkal szemben, ez is lehet hibás, az is lehet hibás. A kettő azonban biztosan nem ugyanazt mondja, tehát szükség van valami perdöntő bizonyítékra. Azt, hogy több azóta készül cikk a regény kiadásának 1990-t jelöli meg, nem tekintem annak, hiszen tévednek, én is ezt gondoltam éveken keresztül, hiszen ez szerepel a könyvben.

Gondos nyomozás

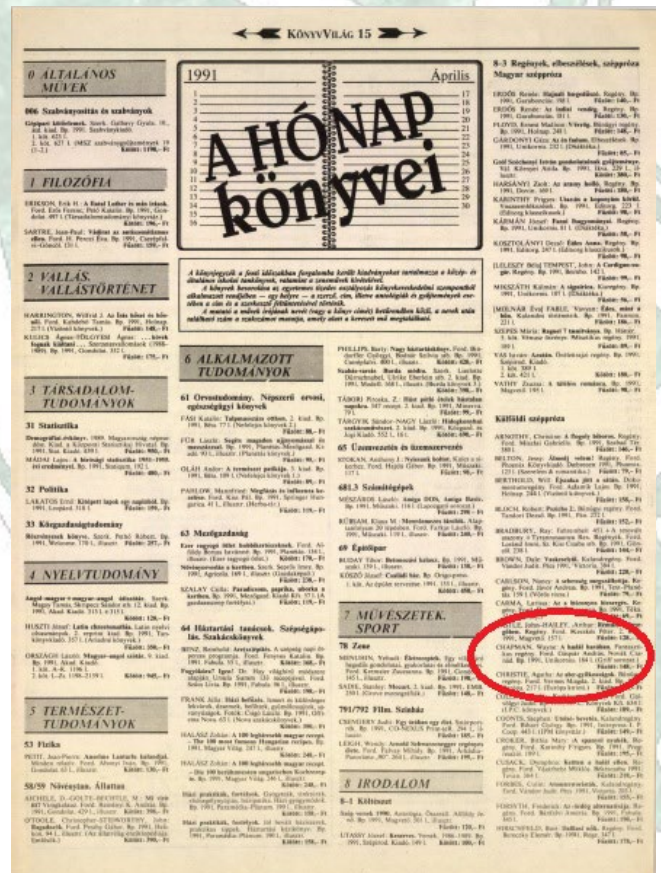
A képzeletbeli mérleg ide-oda billenő serpenyőjébe egy újabb lelkes és belefektetett munkát nem sajnáló rajongó, Gondos Máté helyezte el a döntő súlyt. Ő készítette el a mindmáig legrészletesebb és legpontosabb MAGUS kiadványlistát, amit egy előzetes változat után véglegesként 2022.01.12-ben publikált a facebook több MAGUS témájú csoportjában is. Sok ilyen van, gondolhatnánk, ami akkor lenne igaz, ha nem ismernénk, milyen alaposan dolgozott a részletek feltárása során a szerző. Máté ugyanis nem elégedett meg a könyvekben lévő információkkal, felkereste a Magyar Országos Levéltárt, adatbázisokat böngészett, és az utolsó ISBN

számig pontosította a kiadványok adatait. Magam is vitáztam vele egyes részletek pontatlanságán, amíg el nem magyarázta, honnan vannak az információi és miért nem mindig egyeznek azzal, ami a könyvekben szerepel. Az anyag megtalálható, áttanulmányozható a Kalandozok.hu-n is. ([MAGUS kiadványok listája](#))

Már ebben az anyagban is feltűnhet, ha valaki figyel a részletekre, hogy az *A halál havában* című regény első kiadásának megjelenési éve 1991 és nem 1990. Nyilván nem hiszünk el csak úgy ezt az állítást. Csakhogy Máté bizonyítékot is szolgáltatott erre, hiszen a fent is említett magazin, ami neki is rendelkezésére állt a nyomozáshoz, nem biztos, hogy elég.

Archívum

Léteznek mindenféle archívumok, nyilvántartások, amik a megjelent könyvekkel foglalkoznak, mára sok olyan is van, ami digitalizálásra került és elérhető az interneten. Néha nem ingyen, de ezt most ugorjuk át. Ilyen a Könyvvilág is, ami részletesen összegyűjti a 90-es

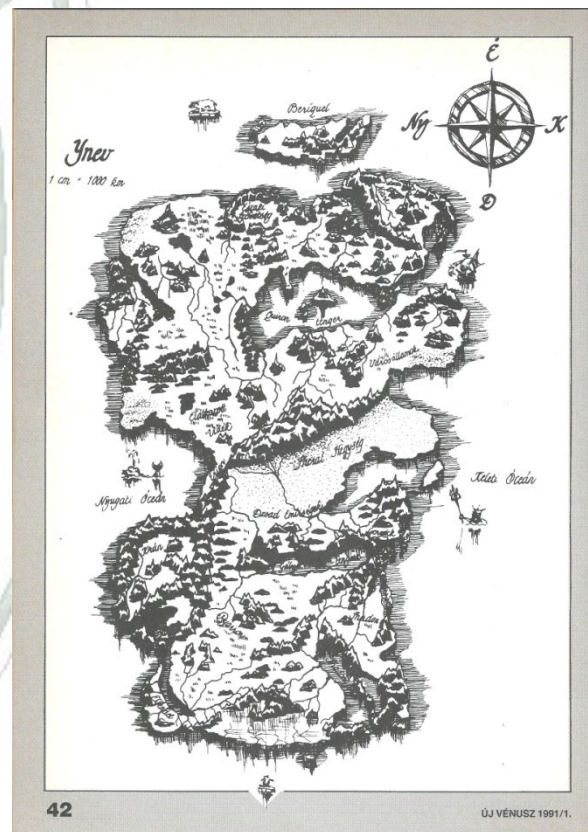

évek megjelent kiadványait. Ha végiglapozzuk, rájöhethetünk, hogy 1990-ben bizony sehol nem

szerepel benne, hogy megjelent volna az *A halál havában*. Egészen 1991 áprilisáig kell lapoznunk benne, hogy megtaláljuk, amit keresünk: 1991 áprilisában jelent meg ugyanis a kérdéses mű. Megmosolyogtató, hogy a külföldi széppróza fejezetben található, Gáspár András és Novák Csanád fordításában – hát igen, a marketinghez már akkor is értettek.

alapján ez a cikk tekinthető a legelső MAGUS, vagy legalább ahhoz szorosan kötődő kiadványnak.

Ha esetleg valakit ez nem győzne meg, annak itt a következő, konkrétabb és egyértelműbb anyag. Ez az 1991 márciusában megjelent Új vénusz magazin, ahol a 38-44. oldalig található a MAGUS szerepjáték és világ első, rövid leírása. Nagyon fontos, hogy egy egész oldalas, fekete-fehér Ynev térkép is helyet kapott a magazinban (42. oldal), így ez tekinthető a MAGUS világról megjelent első térképnek is. A térképen ugyan nehezen beazonosítható a készítője, mivel nem a később jól ismert aláírását használja – bár a stílus árulkodó lehet –, viszont ha összehasonlítjuk a Max hagyatékából előkerült térképek egyikével, a hasonlóság, az azonosság nem kérdés többé.

A térképen tizenharc, a legelső és így a legalapvetőbb földrajzi név is megtalálható, így ez tekinthető Ynev legfontosabb helyeinek legelső megjelenésének is. A cikk írója Novák Csanád. A cikk egy hónappal korábban jelent meg, mint ahogy az *A halál havában* című regényt kiadták volna. Nem kérdés tehát, hogy

Füzet: 258,- Ft paprika, uborka a d. Kiadó Kft. 571. l. A Füzet: 119,- Ft	1. köt. Az épület tervezése. 1991. 133 l., illusztr. Kötött: 450,- Ft	CARLSON, Nancy: A sebesség megszállottja. Regény. Ford. Jávor András. Bp. 1991. Teli-Planétás. 159 l. (Vörös rosta.) Füzet: 79,- Ft
ik. Szépségápolás. A szépség napi ötvenyves Katalin. Bp. Kötött: 168,- Ft	7 MŰVÉSZETEK. SPORT	CARMA, Larissa: Az a bizonyos bisztergés. Regény. Ford. Dancsics Zsuzsanna. Bp. 1991. Téka. 124 l. (Jenny.) Füzet: 69,- Ft
világhírű módszer 3 receptjével. Ford. la. 96 l., illusztr. Füzet: 198,- Ft	78 Zene	CARROLL, John-HALLEY, Arthur: Rémegek a levegőben. Regény. Ford. Kecskes Péter. 1991. Magvető. 157 l. Füzet: 128,- Ft
Ismeret és különleges gyűjtemények, asztali. Bp. 1991. Offic. (Könyvek)	MENUHIN, Jehudi: Életreceptek. Egy világhírű hegédős gondolatai, gyakorlati és elméleti cse. Ford. Kreamier Zsuzsanna. Bp. 1991. Gondolat. 145 l., illusztr. Füzet: 198,- Ft	CHAPMAN, Wayne: A halál havában. Fantasztikus regény. Ford. Gáspár András, Novák Csanád. Bp. 1991. Unikornis. 184 l. (Griff sorozat.) Füzet: 148,- Ft
Kötött: 350,- Ft	SADIE, Stanley: Mozart. 2. kiad. Bp. 1991. EMB. 230 l. (Ornóv münográfia.) Füzet: 148,- Ft	CHRISTIE, Agatha: Az abc-gyilkosságok. Bűnügyi regény. Ford. Veres Magda. 2. kiad. Bp. 1991. Magvető. 277 l. (Europa teremt.) Füzet: 90,- Ft
Kötött: 248,- Ft	791/792 Film. Színház	COLLINS, Jackie: Készen a regény. Ford. Gálvölgyi Judit. Bp. 1991. I.P.C. Könyvek Kft. 634 l. (I.P.C. könyvek.) Füzet: 189,- Ft
Kötött: 158,- Ft	CSENGERY Judit: Egy órában egy élet. Szárportrék. Bp. 1991. CO-NEXUS Print-ser. 294 l., illusztr. Füzet: 185,- Ft	COONTS, Stephen: Utolsó bevitel. Kalandregény. Ford. Bihar György. Bp. 1991. Interpress-I. P. Coop. 443 l. (IPM könyvtár.) Füzet: 149,- Ft
Kötött: 158,- Ft	LEIGH, Wendy: Arnold Schwarzenegger regénye. élete. Ford. Falvai Mihály. Bp. 1991. Arkadia-Panorama. 90*, 264 l., illusztr. Füzet: 195,- Ft	CROKER, Bithia Mary: A spanyol nyakék. Regény. Ford. Karinty Frigyes. Bp. 1991. Progressio. 189 l. Füzet: 195,- Ft
Kötött: 158,- Ft	8 IRODALOM	CUSACK, Dymphna: Ketten a halál ellen. Regény. Ford. Vázarhalyi Miklós. Békéscsaba. 1991. Tevan. 364 l. Füzet: 218,- Ft
	8-1 Költészet	FORBES, Colin: Atomterroristák. Kalandregény. Ford. Vándor Judit. Pecs. 1991. Victoria. 203 l. Füzet: 155,- Ft
	Szép versek 1990. Antológia. Összeáll. Alföldy Jenő. Bp. 1991. Magvető. 501 l., illusztr. Füzet: 120,- Ft	FORSYTH, Frederick: Az örök alternatívája. Regény. Ford. Bánfalvi András. Bp. 1991. Fabula. 445 l. Füzet: 198,- Ft
	UTASSY József: Keserves. Versek. 1986-1989. Bp. 1991. Szépirod. Kiadó. 149 l. Kötött: 100,- Ft	HIRSCHFELD, Burt: Dallas nő. Regény. Ford. Bereczky Elemér. Bp. 1991. Rege. 347 l. Füzet: 178,- Ft

A wul vagy a tojás?

Megállapítottuk tehát, hogy a nyomtatásban és kiadásban megjelent első olyan mű, amiben a MAGUS-t bemutatták nem Wayne Chapman regénye volt.

goben. Regény. Ford. Kecskes Péter. 2. kiad. 1991, Magvető. 157 l. Füzet: 128,- Ft
CHAPMAN, Wayne: A halál havában. Fantasztikus regény. Ford. Gáspár András, Novák Csanád. Bp. 1991, Unikornis. 184 l. (Griff sorozat.) Füzet: 148,- Ft
CHRISTIE, Agatha: Az abc-gyilkosságok. Bűnügyi

Ahogy szokott, létezik egy első előtti mű, ami ebből a szempontból említést érdemel. Az 1990-ben kiadott Atlantisz magazin I/5. száma tartalmaz egy Magisterium című cikket, Novák Csanádtól. Ezt a cikket is Gulandro kutatta fel. ([Atlantisz I/5](#)) A kétoldalas írásban Csanád egy ADND-t nem értő levélíró számára ír le egy rövid példajátékot, amiben már akkor – kb. egy évvel az *A halál havában* megjelenése előtt – már Arel-pap csapattag, gonosz Tharr-papok szerepelnek, a kalandozókat pedig Erionban bérlik fel. Ugyan a MAGUS név, vagy logó, vagy Ynev neve sem jelenik meg a cikkben, mégis egyértelmű, hogy már egy létező világról, mégpedig a későbbi MAGUS világról van szó. Ez

ez is a regénynél korábban megjelent nyomtatásban kiadott MAGUS anyag. Konkrét bizonyíték azoknak, akik esetleg nem hinnék el, hogy a MAGUS világa már jóval az említett regény és pláne a KKUK megjelenése előtt is létezett volna, vagy úgy gondolják, hogy csak az számít, ami le van írva.

Összegzés

Kijelenthetjük, hogy a MAGUS világhoz elsőként nyomtatásban megjelent anyag az 1990-es *Magisterium Atlantisz* cikk, aki bővebbet akar, annak a 1991 márciusában az *Új vénusz* magazin II/1. számában megjelent, *MAGUS avagy a kalandorok krónikái*, Novák Csanádtól. A sokáig tévesen az elsőnek, világt teremtetőnek tartott regény, az *A halál havában* a könyvben szereplő 1990-es dátum helyett valójában csak 1991 áprilisában jelent meg, harmadikként. Ez persze nem vesz el abból, hogy regényként az első, és hogy sokaknak tetszik a mai napig. Fontos továbbá hangsúlyoznom, hogy az, hogy az eredetiséget, az elsőséget megvizsgáljuk és a helyén kezeljük, nem veszi el senki valós érdemeit, csupán a ferdítéseknek és

félreértelmezéseknek kívánok vele gátat szabni.

Köszönetnyilvánítás

A cikk megírása csak egy kis lépés volt ebben a nyomozásban. Noha a cikkben is megemlítettem, külön szeretném kifejezni köszönetemet **Gulandrónak** és **Gondos Máténak**, akik áldozatos erőfeszítései nélkül máig a sötétben tapogatóznánk.

Felhasznált irodalom

- Kézikönyv kalandozóknak és útmutató kalandmestereknek (Walhalla Páholy, 1993);
- A halál havában (Unikornis, 1991.04.); ☺
- Atlantisz magazin I/5 (1990);
- Új vénusz magazin, II/1 (1991.03.);
- MAGUS kiadványok listája (Gondos Máté, 2022);
- Könyvvilág (1991.04.).

2026.02.04.

Magyar Gergely

Hozzászólás, vélemény, észrevétel:
magyargergely@kalandozok.hu